

Datum
2025-05-05

Diarienummer
KS-2025/608

Handläggare
Shrikant Ward
shrikant.ward@huddinge.se

Kommunstyrelsen

Svar på remiss – Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens beslut

Bilaga 1 till kommunstyrelsens förvaltnings tjänsteutlåtande, daterat den 5 maj 2025, överlämnas som Huddinge kommuns svar på remissen *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd*, SOU 2025:33.

Sammanfattning

Huddinge kommun har getts möjligheten att yttra sig över remissen *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd* från Justitiedepartementet.

Ärendet har samberetts med gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Ett grundläggande krav på vandel föreslås återinföras i utlänningslagen (2005:716) för prövning av om en utlänning ska få resa in eller vistas i Sverige. Utredningen föreslår att en samlad bedömning av en utlännings vandel ska kunna läggas till grund för att såväl vägra som att återkalla ett uppehållstillstånd som inte vilar på EU-rättslig grund. Det kan röra sig om klara fall av ovilja att betala skulder, missbruk av välfärdssystemet eller annan bristande regelefterlevnad. Det kan också vara fall där utlänningen har ett nära samröre med eller deltar i kriminella nätverk eller våldsbejakande organisationer. En generell uppgiftsskyldighet föreslås införas i utlänningslagen för vissa aktörer i förhållande till Migrationsverket, bland annat Sveriges kommuner.

Huddinge kommun berörs på så sätt att Migrationsverket kan komma att begära in uppgifter från berörd förvaltning vid prövning om en asylsökande ska beviljas uppehållstillstånd eller i förekommande fall om ett uppehållstillstånd ska återkallas. Det som framför allt kommer vara av intresse för Migrationsverket är uppgifter om att en utlänning har ett beslut om återkrav av utbetald ersättning riktat till sig som fått laga kraft. Även förskolan, grundskolan och gymnasieskolan kan komma att beröras.

HUDDINGE KOMMUN

Postadress
Huddinge kommun
Kommunstyrelsens förvaltning
141 85 Huddinge

Besök
Kommunalvägen 28

Tfn vxl 08-535 300 00

huddinge@huddinge.se
www.huddinge.se

Beskrivning av ärendet

Huddinge kommun har getts möjlighet att yttra sig över remissen *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd* från Justitiedepartementet.

Ärendet har samberetts med gymnasie- och arbetsmarknadsförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen.

Ett grundläggande krav på vandel föreslås återinföras i utlänningslagen (2005:716) för prövning av om en utlänning ska få resa in eller vistas i Sverige. Med vandel menas en person som lever på ett hederligt och skötsamt sätt, och därmed följer gällande författningar samt i Sverige verkställbara avgöranden och andra beslut av domstolar och myndigheter. Utredningen föreslår att en samlad bedömning av en utlännings vandel ska kunna läggas till grund för att såväl vägra som att återkalla ett uppehållstillstånd som inte vilar på EU-rättslig grund. Det kan röra sig om klara fall av ovilja att betala skulder, missbruk av välfärdssystemet eller annan bristande regelefterlevnad. Det kan också vara fall där utlänningen har ett nära samröre med eller deltar i kriminella nätverk eller våldsbejakande organisationer. En generell uppgiftsskyldighet föreslås införas i utlänningslagen för vissa aktörer i förhållande till Migrationsverket bland annat Sveriges kommuner. Utredaren hänvisar till att Migrationsverket redan idag inhämtar uppgifter från kommunerna.

Huddinge kommun berörs på så sätt att Migrationsverket kan komma att begära in uppgifter från berörd förvaltning vid prövning om en asylsökande ska beviljas uppehållstillstånd eller i förekommande fall om ett uppehållstillstånd ska återkallas. Det som framför allt kommer vara av intresse för Migrationsverket är uppgifter om att en utlänning har ett beslut om återkrav av utbetalad ersättning riktat till sig som fått laga kraft. Även förskola, grundskola och gymnasieskolorna kan beröras.

De samberedande förvaltningarna välkomnar förslag som syftar till att minska risken för bedrägerier med ersättningar inom välfärdsområdet. Vidare är det positivt att Migrationsverket inhämtar andra relevanta uppgifter för att säkerställa att beslut om uppehållstillstånd inte fattas på felaktiga grunder. Det finns dock förslag i remissen som är otydliga och som med fördel behöver preciseras och utvecklas. Det handlar om att:

- Utredaren konstaterar att kommunerna kommer att lämna mer uppgifter till Migrationsverket än vad som sker idag. Här saknas det en uppskattning av hur mycket merarbete det innebär samt hur stor kostnad det medför för kommunerna. En utvärdering bör göras efter att lagen trätt i kraft för att utvärdera om kommunerna behöver få ekonomisk ersättning för det arbete som utförs.
- Parallellt med att denna lag införs har riksdagen även beslutat om en ny socialtjänstlag. Den nya socialtjänstlagen innebär att socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lättillgänglig. Det finns en risk att återinförandet av vandel i svensk lag motverkar intentionerna i den nya socialtjänstlagen på så sätt att klienter inte vågar lämna uppgifter till

kommunen av rädsla för att de kan lämnas ut. Denna risk, att inte våga lämna ut uppgifter, berör även skolan.

- Den utökade uppgiftsskyldigheten som föreslås införs riskerar att innebära svåra bedömningar och intresseavvägningar för socialtjänsten i relation till 26 kap. 1 § OSL (2009:400) där det beskrivs att sekretess gäller inom socialtjänsten för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.
- Vidare finns det en risk att definitionen av vandel kan uppfattas som godtycklig vilket kan göra den nya lagstiftningen svår att tillämpa.

Förvaltningens synpunkter

Kommunstyrelsens förvaltning välkomnar förslag som syftar till att minska risken för bedrägerier med ersättningar inom välfärdsområdet men vill samtidigt framhålla de otydligheter som finns i utredningen avseende: 1) uppskattad tid för att lämna mer uppgifter till Migrationsverket jämfört med vad som sker idag 2) risken att enskilda inte vågar lämna uppgifter till kommunen av rädsla för att uppgifter kan komma att lämnas ut till Migrationsverket 3) svårigheten i att implementera den nya lagen i relation till vad som står i 26 kap. 1 § OSL i relation till socialtjänsten samt 4) risken av att den föreslagna definitionen av vandel kan uppfattas som godtycklig vilket kan göra den nya lagstiftningen svår att tillämpa.

Kommunstyrelsens förvaltning föreslår att kommunstyrelsen antar förvaltningens förslag till yttrande som sitt eget.

Ekonomiska och juridiska konsekvenser

Förslaget till beslut medför inga ekonomiska eller juridiska konsekvenser.

Camilla Broo
Kommundirektör

Anna Tengelin Skoog
Biträdande kommundirektör

Bilagor

Bilaga 1. Remissvar från Huddinge kommun

Bilaga 2. [Länk till remissen skärpta och tydliga krav på vandel för uppehållstillstånd](#)

Beslutet ska skickas till

Justitiedepartementet